

Nordental 2007

– en stemningsrapport på jakt etter nyhetene

Nordental var også i år preget av grundig forbedrede stands, og kvaliteten var høy. Arrangørene i Trondheim hadde fått til en oversiktlig og behagelig utstilling der det var gitt så vel rom som luft nok til at messegjengerne kunne beholde konsentrasjonen.

I forkant av landsmøtet tok vi kontakt med utstillerne som i år var presentert med mailadresse i messekatalogen og ba dem om tilbakemelding på hva som i deres øyne var det nye og mest spennende ved årets utstilling. Mange meldte tilbake, og delvis med dette som utgangspunkt startet vår vandring blant omkring 100 stands.

Uniter og annet maskinelt utstyr Vannlaser

Laser er stadig i utvikling, men tannlegenes vurdering av kostnader og vekslende tro på virkning, leder, i følge

Figur 1. «Waterlase» vannlaser.

Thor Fredrik Hoff i AAA Novatech, til at markedet er litt tregt.

Vannlaseren, Waterlase, som er verdens mest solgte laser til tannleger, har ifølge Hoff en unik bølgelengde som gjør at den kan brukes til «alt» (Figur 1). Den kan brukes innen endodonti, periodonti og til fjerning av vev og materialer bortsett fra amalgam og andre metaller. «Kald kirurgi» er ifølge Hoff gunstig med hensyn til tilheling, og behandlingen skjer blodfritt. Biolase har patentet på teknologien der vann benyttes sammen med laserlys. Men som sagt – salget går tregt, og av den grunn solgte man den store maskinen Waterlase for 449 000 kroner, nedsatt fra 599 000, mens den mindre maskinen Ezlase ble solgt for 80 000 kroner. Så gjenstår å se om årets største nasjonale tannlegemøte gjorde noe for laserbruken her til lands.

Laser i forskjellige utgaver fantes hos flere av forhandlerne, så foreløpig later det til at konkurransen blant leverandørene er i overkant av markedet på dette området.

Fargeuttak

Norsk Orthoform Depot AS viste blant mye annet frem den nye «Optilume

Figur 2. «Optilume Trueshade» – hjelpemiddel til fargeuttak.

Trueshade», et hjelpemiddel for fargeuttak (Figur 2). LED-lys skal sikre riktig og reproducerbart dagslys («fargetemperatur» på 5500K).

Bang & Olufsen-inspirert unit

Heka Unic er Dental-Sørs fershesteste unit der David Lewis, som blant andre har tegnet for Bang & Olufsen, har bidratt til utseendet (Figur 3). Lekre detaljer som kanskje også er praktiske.

Radiologi – 3D-teknologi

Blant 3D-maskinene så vi på Dental Sørs Soredex Scanora 3D (Figur 4) og Sirona Galileos (Figur 5) som forhandles av Jacobsen Dental. Prisen på sistnevnte er 1 750 000 kroner, mens førstnevnte ble oppgitt å koste noe mer.

Dette er vel blant eksemplene på det mest kostbare og avanserte utstyret tenkt solgt til tannhelsetjenesten i dag. Det kan selvfølgelig være områder der informasjonen som disse apparatene gir vil være nyttig, blant annet innen implantologien, men kostnadene er meget store, og vi skal vel ikke glemme at vi også må være i stand til å tolke det bildene faktisk viser oss. Et bilde forplikter, og for mange av oss er det kanskje her begrensningene starter. Men imponerende teknologi er det!

Materialer og «duppeditter»

Nyheter på materialfronten ser vi hele tiden. Av dem som svarte på henvendelsen i år, var det kun 3M Espe som ønsket å fokusere på sine to blodferske nyheter.

Figur 3. «Heka» unit.

visoriske kroner i forskjellige størrelser som klippes til langs gingiva, for så å lysheredes og sementeres med konvensjonelle midlertidige sement. Foreløpig finnes disse bare fra premolarene og bakover. Det kan synes å være mye tid å spare her.

Ny kompositt

Filtek Silorane er et helt nytt komposittmateriale med krympning på 0,9 %, noe som er betydelig lavere enn vi tidligere er vant med (Figur 6). I fremstillingen har man benyttet en helt annenledes molekyltype, den såkalte «ringåpneren». Dette innebærer samtidig bruk av en annen bonding. Materialet virker noe fastere enn de fleste av metakrylatkonkurrentene, noe som kanskje også kan bidra positivt i kampen for stramme kontaktpunkter.

Nytt provisorium

Protemp Crown er det andre nye produktet fra 3M Espe. Dette er myke pro-

Implantater

NDD markedsfører et nytt system for «en smartere implantatpraksis». Med Ospot Implant System følges implantatet av forenklede registreringsmetoder både for journalføring og lager-/bestillingsrutiner. I likhet med implantatsystemet fra Unident som bygger på den gamle Brånemarkmodellen, signaliseres det også noe mer konkurranse på pris.

Det var også spennende produkter for spesielle kirurgiske metoder fra produsenten Meisinger på NDD-standen. Langsom og skånsom fjerning av røtter med Benex-Control for bedre hardvevs-håndtering og Balloon-teknikk for sinuslift er eksempler på dette.

Figur 4. «Soredex Scanorama».

På catwalken

Carpe Diem er en ny leverandør av klinikkler. Det er snakk om italiensk design, angivelig av og for kvinner (og menn – får vi tro). Materialene er av 100 % bomull, og prisen oppgis til rundt 1 300 kroner for settet. Trond Helgesen og Helene Bergseth kunne fortelle om stor interesse, selv om de understreket at her er det kvalitet, ikke pris de konkurrerer på (Figur 7).

Lupebriller

ExamVision på Technomedics stand var blant flere leverandører av lupebriller. Særlig med egen lyskilde blir arbeidsområdet meget oversiktlig (Figur 8), men ledningen til lyset er forholdsvis dominerende.

Bakterieprøver

Telelab og Mikrobiologisk diagnoseservice arbeider i samme marked. Sistnevnte «tar hele grøten» som professor Ingar Olsen (Figur 9) uttrykte det da vi snakket med ham. De tradisjonelle «periobakte-

Figur 5. «Sirona Galikos».

Figur 6. «Filtek Silorane». Nytt komposittmateriale.

Figur 7. Klinikktøy i italiensk design.

riene» ble definert på en tid da vi kjente til omkring 500 bakterier i munnhulen. I dag har vi med moderne metoder identifisert flere enn 700, og hva er det som nå tilsier at to-tre bakterier er alene om å bidra til utviklingen av periodontitt? Mikrobiologisk diagnose-service har valgt et tjuetalls bakterier som de også tester på egenskaper som kan bidra til riktigere valg av antibiotika. Det er nok noen forskjeller med hensyn til hva som rutinemessig blir utført hos disse laboratoriene, og Olsen ønsker ikke med dagens kunnskap om periodontitt å fremheve det ene fremfor det andre. Tannlegene bør selv undersøke hvilke prøver de faktisk har bruk for. Telelab på sin side har nå avtale med de regionale helseforetakene, og alle pasienter i landet skal nå få refusjon for slike prøver.

Hjelpemidler til pasientinformasjon

OPUS Systemer AS er blitt ledende på elektroniske journaler, og bygger nå ut innholdet i sine løsninger. Lasse Moe viste med stor entusiasme hvilke muligheter som ligger i den nye «Venteromsløsningen» som de lanserte i år. Løsningen består av en 40 tomers flatskjerm med en harddisc som inneholder programvare. Denne knyttes via en nettverkskabel til en PC, og med den kan du redigere sammen din individuelle informasjon. Reklamesnutter er vel ikke så vanlige på tannlegekontorene i

Figur 8. Lupebriller med lyskilde.

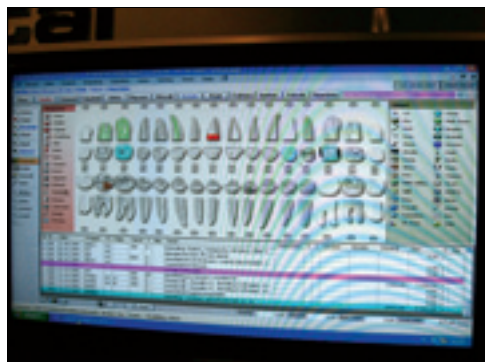
Norge foreløpig, men slike eller egenfremstilte presentasjoner i Powerpoint, kan sys sammen etter eget ønske. Også kommunikasjonsverktøyet «Dentool» er nå redigerbart, og pasientinformasjon føres etter visning automatisk inn i pasientjournalen.

Norsk Tannvern er selvfølgelig også på banen med nytt materiell av mer «analog» karakter. Fin brosjyre om implantater blant annet, noe som kan være nyttig når behandlingsalternativene skal presenteres og diskuteres med pasientene.

Kontoradministrative verktøy og tjenester

OPUS' nye 6.0 versjon har lenge vært lovet ferdig. Nå kommer den med talestyrt periojournal og mange andre forbedringer (Figur 10). Nytt er også en såkalt Oral Mouse, der man styrer funksjonene med munnen.

Også kommunikasjon mellom tannlegene kan styrkes dersom OPUS-brukerne, ifølge Moe snakker vi da om

Figur 10. Ny og forbedret journalversjon fra Opus.

Figur 9. Professor Ingar Olsen på stand for Mikrobiologisk diagnose-service.

92 % av landets tannleger, knytter seg til det nye «Tannhelsenett». For 450 kroner i måneden pluss moms vil man kunne kommunisere pasientopplysninger, konsultere spesialister, sende henvisninger og motta epikriser fra Opus til Opus. Dette kan ganske sikkert bidra til å styrke kvaliteten på våre tjenester i et langstrakt land. Slik kan kanskje også spesialistene i større grad og på en ressursbesparende måte, konsulteres ved diagnose eller behandlingsplanlegging.

«Den norske tannlegeforening anbefaler...0187»

På vår henvendelse før Nordental ble vi informert om Pro-Emalj fra Sensodyne (GlaxoSmithKline), en tannpasta til bruk ved/mot erosjoner. Colgate Palmolive AS fremmer sin Colgate fluor Active som er en tannpasta med aminofluorid. Dette er en organisk fluorforbindelse i motsetning til de vanlige uorganiske. Hva som virker eller ikke virker, er det vanskelig for den menige tannlege å mene noe om, men design og smakstilsetningene gjør absolutt opplevelsen mer positiv, og så får tiden vise om Den norske tannlegeforening velger å anbefale noe mer enn fluorholdig tannpasta.

Tekst og foto: Carl Christian Blich